

כמו גם זביחת יצר התאוה כל אחד כפום דרגא דיליה. זהו הלימוד מפרשה זו אשר כולה עוסקת בקדושת האכילה, "והתקדשתם והייתם קדושים", כשרות חיות ועופות, והתנאים שנאמרו למי שתאוו נפשו לאכול בשר.

עיקר התשובה בחודש אלול הוא לשוב אל ה', "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" (דברים כ"א י"ג), גם למי שהיה רחוק מאד עד היום, כבר אמרו בזה"ק על חבל שנקרע ונקשר שוב, מתקריבים שני הקצוות הרחוקים זה אל זה יותר ממה שהיו קודם שנקרע, והכח לקשור החבל שוב הוא כוחו של חודש אלול אשר כרוז יוצא "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה ובחרת בחיים", כרוז שמעורר הרהורי תשובה בקרב לב איש עמוק כידוע מהבעש"ט הקדוש, ומי פתי לבחור חלילה בקללה ולהתעלם מקול ה' המקשקש בקרבו לעוררו להשיבו ולקרבו.

"ימים יוצרו", עצם הימים הם יצירה של הבורא שצמצם אורו ית' ועשה מהם ימים, כמו כן צמצם אורו עד שנעשו מהם מחשבות בני אדם, והאדם קצר השכל נוטל אורות אלו שהם כוח חיותו ומחשבתו, והימים שניתנו בידו לקרבם ולהשיבם אל שורשם, ומשחית כוח אלוקי להבלי העולם, ואין מדברים מאיסור אשר לא יעלה על הדעת, כי אפילו הבלים של היתר הם מיתה של ממש לאור ה' שתכליתו להכניס חיות קדושה לעולם, ע"ז אמר הרה"ק רבי מנדלי מרימנוב "מה לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא", כיון שממית חיות הזמן מה לי קטלא כולה או פלגא, אור ה' הוא זה. אמנם העיקר הוא שכחת ה' איך יכול לשכוח את ה' ולמלא כל ישתו בהבלי העולם ודברים בטלים.

וכמו שיש שכחת ה' פרטי הנוגע לכל אחד לתקן בעצמו, ישנו שכחת ה' כללי אשר השכינה הקדושה נמצאת בצער גדול כאשר בניה הנאמנים לה נרדפים, בפרט שהרדיפה הוא על לימוד התורה וקיום המצוות שמבקשים אנשי בליעל להפריע בגזירות על לומדי התורה ועל אבות שמבקשים לגדל ילדיהם בקדושה וטהרה מתוך התבדלות מזהממת העולם ודיעות וידיעות כוזבות, וכשהשכינה בצער מוטלת עלינו החובה לנחמה ולפעול עבודה, לומר לה "שכינה הקדושה את בצער, אנכי אשמחך בתוספת תורה ותפילה וחסד ומצוות ומעשים טובים". לעת כזאת שכבוד התורה מושפלת והשכינה בוכיה, צריכים אנו לשוב בתשובה עבור כללות ישראל, וזה ברור שיש ביד ציבור אחד לשוב עבור הכלל, כמו שמוכח בזה"ק דבי כנישתא חדא ששבים בתשובה יכולים להביא הגאולה, משום שבי כנישתא חדא יש בו כח הכלל ויכול לשוב עבור הכלל, העיקר לא לשכוח שיש שכינה קדושה שנמצאת בצער גדול משכחת ה' שמלא את העולם, ולזכור כי "הנה ה' ניצב עליו" ומלא כל הארץ כבודו, ומצפה על כל אחד ואחד לעשות איזה פעולה לטובתה, והבורא מצפה עלינו ואומר לנו "השמיעיני את קולך כי קולך ערב" (שיה"ש ב' י"ד), ומצפה עלינו שנתפלל לפניו ונהגה בתורתו ונקיים מצוותיו בכוונה לעשות רצונו ולעשות לו נחת רוח.

לכן עתה שמברכים חודש אלול ונכנסים לימי הכנה לר"ה, צריך לקבל כל אחד שמוסר עצמו להיות עבד ה', ודבר נשגב מאד הוא לומר להשי"ת בפה מלא "רבש"ע עבדך אנכי" ולא רק במחשבה בלב, וע"י שירגיל עצמו לומר כן בפה מלא סוף דבר יכנסו הדברים בלבו, ויהיה שמח בכל דבר מצוה שבא לידו וכל מעשה טוב שיכול לעשות להתקרב אל הבורא, כמ"ש רש"י הקדוש על פסוק "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (במדבר כ"ג כ"ד), "כשהו עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין", לחטוף מצוות עוד ועוד בשמחה והתרגשות ולב שלם, אשר כל מעשה שנעשה בכוונה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים י"א כ"ו). בפרשת ראה כתובים כל יסודות עבודת האדם בעולם, יסוד הבחירה החופשית שביד כל אדם לבחור בטוב או חלילה להיפך, אולם אע"פ שהוא בעל בחירה לבחור כרצונו, כבר הזהיר שלמה המלך ע"ה (קהלת י"ב י"ד) "כי את כל מעשה האלקים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע", ועד אז מאריך הבורא אפו שמא ישוב האדם.

עם זאת הוסיף הבורא להיטיב עמנו, והעניק לנו מצוות "ובחרת בחיים" בעצם הבחירה בטוב, ולא זו בלבד שהדבר הנכון עבורינו הוא לבחור בטוב, הוסיף הבורא שיהיה בזה גם קיום מצוה. ובספרים הקדושים הוסיפו לבאר שיש בזה גם הבטחה מעם הבורא, שאם יפנה לטוב, מובטח לו שייסעוהו מן שמיא להיות בוחר בטוב, כמאמר הבעש"ט הקדוש "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב" אלא "עם הרב", בידיעה שהבורא מסייעו יחד עמו בכל פרט ופרט להובילו לדרך הטוב. צדיקים אמרו שבלי עזר הבורא אין יכולים לעבור אפילו לא את מפתן דלת הבית, ואילו עם עזרת הבורא יכולים לכבוש את כל העולם כולו.

קריאת פרשה זו היא הכנה לחודש אלול, ואיתא מהרה"ק מצאנו זי"ע שעיקר התשובה בחודש אלול צריך להיות על לימוד תורה שלא היה לשמה, אך הדבר צריך ביאור וכי זה החטא הכי גדול שמצאו. אמנם הענין כנ"ל שכל הצלחה בעולם, ברוחניות כמו בגשמיות, תלויה בקשר עם הבורא ובסיוע שמקבל ממנו, לכן רע וזר הוא עזב את ה', ולימוד התורה שלא לשמה הוא המציאות של עוזב את השם, אם במזיד עם בוגג, עכ"פ הוא נמצא במצב של שכחת ה', בפרט אצל הצדיקים תלמידי הבעל שם טוב הקדוש לימדו והדריכו שיכול אדם ללמוד ולהתפלל ולהתאמץ בעבודתו ולא להעלות על לב ולזכור אל מי הוא מתפלל ולאזהר תכלית הוא לומד את תורתו חלילה.

ישנו מאמר נורא מהרה"ק מקאברין זי"ע, שלאחר מאה ועשרים שנה יגיע אדם לשמים, וכשישאלוהו מה עשה בימי חייו בעולם, ישיב שלמד והתפלל, יאמרו לו, לך אל מי שלמדת בשבילו ואל מי שהתפללת אליו שיתן לך שכר... הדברים נוקבים מאד, מה נאמר מה נדבר ומה נצטדק, אל זה מכוונים דברי הרה"ק מצאנו שעיקר התשובה צריך להיות על לימוד תורה לשמה, כי זה תכלית ימי חודש אלול להתקרב אל השי"ת, לשוב ולחזק את הקשר עם הבורא ית', לדעת את מי עתידים אנו בקרוב להמליך עלינו, אשר על כן שומה עלינו להתבונן איך שבים ומתקרבים אל הבורא.

קראנו היום בפרשה (דברים י"ב ו-ח') "לשכנו תדרשו ובאת שמה, והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם וגו' ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם", בספה"ק "בית ישראל" הביא מז בפסוק לאדם המבקש להתקרב אל הבורא, "לשכנו תדרשו ובאת שמה", איך מתקרבים, על ידי שמביאים שמה עולותיכם וזבחיכם, ששוחטים את תאוות האכילה ותאוות הגוף כזבחים על גבי המזבח, אחרי שהבעש"ט הק' ותלמידיו ביטלו עבודת הסיגופים שהיה נהוג בדורות הקודמים שהיו מסגפים את עצמם להכניע את חומר הגוף, וכדאיתא ב"אוהב ישראל" (פרשת ויחי) ומאריך ב"מאור ושמש" הרבה דעת הרבי ר' אלימלך ושאר צדיקים שהעיקר הוא לעבוד את השי"ת בשמחה, מה שאינו עולה בקנה אחד עם עבודת הסיגופים, אמנם להישאר שקוע בחומר גם זה אינו תכלית, לכן העצה היעוצה איך בכל זאת להתקרב אל השי"ת, הוא על ידי קדושת האכילה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות נ"ה ע"א) "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה', פתח במזבח וסיים בשלחן, ר"י ור"א דאמרי תרוייהו כל זמן שבת המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו", זהו שאמר הכתוב "וזבחת ואכלת", שהזביחה תהיה ע"י האכילה דוקא ולא בהעדר האכילה, וזה תלוי במחשבתו של אדם באכילתו,

נכונה ממשיך על האדם קדושה של מעלה, ומסירו שלא להיות חלילה כפות באחרא, ועי"ז מתקיים באדם "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", ומאי דהוה הוה מכאן ואידך חושבנא כיון שמחדש הקשר אל הבורא, והבא לטהר מסייעין אותו בפרט אם מוסיף תפילה בפה להתחטא לפני ה' "וידבר לא"ל רכות" רבש"ע רצוני לעבדך באמת וכדומה, ולקדש עצמו באכילתו שהוא עת קרבא לזבוח את יצרו, הכל לתכלית אחד למעט החומר ולהתקרב אל השי"ת, שיוכל לעמוד לפני ה' ביום ראש השנה להתפלל לפניו ולהמליכו בלא מחיצה מפסקת, ויוכל להתקיים בו "וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר" שלא יהיה מעכב מידיעה והבנה זו.

זה תכלית חודש אלול, להתקרב אל הבורא בגעגועים ואהבה רבה, כמו שרואים את כל פרשיות שקורים בתורה בשבועות אלו הם פרשיות של אהבה ויראה, ובפרשתן "כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה'", "במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך שם תעלה עולותיך", געגועים אל הקודש ואל המקדש לעלות ולהשתחוות לפני ה', וכן איתא בספרי חסידות, לא להאריך בעל חטא רק במלך, וזהו "ראה אנכי", שים לב כי העיקר הוא "אנכי", לבקש את שאהבה נפשנו, כי הימים האלה מסוגלים לכך ביותר, מה גם שמאירים בו י"ג מדות של רחמים שמכוחם זוכים להארת פנים מחדש אחר החטא, אני ה' קודם שחטא אני ה' לאחר שחטא, ומי שהוא בעל נפש יליט פניו בידיו ויצעק אל ה' מקירות ליבו בזה העת שהשער פתוח, ריבונו של עולם, עד מתי אהיה רחוק ממך, בשביל מה הגעתי לעולם ולמה אני סובל כל מיני ניסיונות וייסורים, האם כדי להיות רחוק ממך ולגשש כסומא באפילה, השיבנו ה' אליך ונשובה בחודש ימים הזה שנתן לנו השי"ת לחדש אורה כבראשונה ולחזור אל נקודת ראשית הבריאה שהיינו כמוסים באחדותו יתברך ושעשועיו יום יום, ובאופן כזה נבוא אל הימים הקדושים בלב נשבר ונכנע להמליך עול מלכותו ית' באהבה ויראה בלב שלם, ועי"ז תתגלה מלכות ה' בכל העולם בכללות "ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך" בהתגלות משיח צדקינו בב"א.

(רעוא דרעוין פרשת ראה תשפ"ה)

שיעורים בספר "סור מרע ועשה טוב"

לשון הרה"ק מזידיטשוב זי"ע: אי לזאת באתי דורש שלום חבירי להיות חרדים על דבר י"י לקבוע להם עתים לעיין בספר הזהר לידע מקור האור מתוך הוא לעיניי, ושלא לצאת ידי חובתם במה שאומרים הזהר בלבד כמו איזה פיוט, אבל צריך לעיין בו ולחפש שורש מקורו המדובר בצחות האורים, ובשיעור קומת יוצר בראשית וכו' ובפרט להיות מרכבה ליחוד קוב"ה ושכינתיה.

ובהוספות מהרצ"א (אות ט'): אמת שמקובל בידינו שגם מי שלא ידע כלום אעפ"כ לשון הזהר מסוגל לזכך הנפש, אבל כל זה למי שכוח בינתו קצר מהשיג, אבל מי שחלק לו השי" בבינה בפשטי התורה, בודאי השי" יהיה בעזרו להבין גם כן מתיקות ערבות נעימות חידות חכמה הצפונה כאשר יחפש אחריה.

בשל"ה הק' כתב שאדם שאינו יכול ללמוד כלום ואומר בפיו שמות הפרשיות והמסכתות וכדו' ג"כ מקבל שכר תורה, אך מוסיף שזה בתנאי שאינו יכול יותר מזה... וה"ה בלימוד הזהר, אשר הרבה טועים בזה מפני שרואים מפרסמים לכל גודל אמירת הזהר, אשר הוא באמת דבר גדול מאד, אמנם הוא בדיעבד רק למי שקצרה בינתו מלהבין את אשר גורס, וכדברי ה"בני יששכר" כאן, אולם מי שביכולתו להבין הזהר כל אחד כפום דרגא דייליה, הרי הוא נכנס בכלל שכתב השל"ה הק' שאינו מקבל שכר לימוד תורה כשגורס בלא הבנה.

ומש"כ הרה"ק מזידיטשוב שיהיה לימוד הזהר "בפרט להיות מרכבה ליחוד קוב"ה ושכינתיה", עי"ז כתב בהוספות מהרצ"א (אות י'): להבין עניני הזהר האין הם הולכים על קוטב ויסוד הזה (היינו איך למצוא בלימוד הזהר היסוד להיות מרכבה וכו'), מאוד צריך האדם הנלבב לעיין בדברי תלמידי הבעש"ט, וידקדק בדבריהם וימצא טוב טעם ונחת דברי חפץ לעבודת השם יתברך בכל תנועה ותנועה.

ומצאתי בספה"ק "דרך מצוותיך" להרה"ק בעל "צמח צדק" זי"ע (בהוספה

למצות תומאת מצורע) "ציוה הבעש"ט שלא ללמוד סודות הקבלה, כי מי שאינו יודע להפשיט הדברים מגשמיותו מתגשם מאד עי" לימוד זה כשנותן ציור בעניות דעתו לאלקותו יתברך". ושאלתי המבינים בתורת הצ"צ, ואמרו שהכוונה ללימוד קבלה בלי חסידות, ולדעתי ברור שהם צודקים, והוא ע"ד שכותב מהרצ"א כאן.

וכ"כ בהקדמת ספה"ק "מגיד דבריו ליעקב" בהאי לישנא, "והנה בעונותינו הרבים רבו כמו רבו הדורות מטה מטה, ונתמעטו הלבבות וכמעט נשכח חכמה זו רק אצל מעט מזעיר יחידי סגולה, וגם מהם שתו בצמא דברי האר"י ז"ל רק דברים כפשוטן, ואחזו ותפסו בו מדה כמדתו טפח ע"מ להטפח מטפח, ועולה על דעתו דעת עליון ואין אתו יודע עד מ"ה, כמאמרם ז"ל בספר יצירה "עשר ספירות בלי מ"ה", ר"ל שהם רק חיות אלוניות וכו' עד אשר מחמלת ה' עלינו האיר אור ישראל ה"ה הרב האלקי הקדוש מוהר"ר ישראל בעש"ט ותלמידיו הקדושים אשר נתאבקו בעפר רגליו לשתות בצמא את דבריו דברי אלקים חיים, כי הוא גילה מקור יקר תפארת חכמה זו על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הליכות עולם העליון והתאחדותו בעולם התחתון בכל תנועה והילוך ודיבור ועובדא, כמאמרם ז"ל על חנוך, שהיה תופר מנעלים ועל כל תפירה היה אומר לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה".

ובספר "כתר שם טוב" כתב שהבעש"ט הק' ראה אחד שדורש קבלה ברבים ושאלו היתכן, והשיב הלא הרבי ג"כ דורש כן, אמר לו הבעש"ט, אני מראה לכל שהעולם כולו הוא עץ חיים, ואתה מראה ש'עץ חיים' הוא העולם... והיינו שהלימוד יהפך את הגשמיות לרוחניות ולא חלילה להיפך. ועי"ז כתב כאן מהרצ"א, שעי" העסק בספר הזהר הק' בשילוב עם ספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש אשר דבריהם מושתתים על דברי הזהר והאר"י ז"ל, בפרט תלמידי הבעש"ט בדורות הראשונים כמו ספרי המגיד הגדול וה'תולדות' וכדו', יכולים לבוא לכוונה נכונה בלימוד להיות מרכבה להשכינה ליחוד קוב"ה ושכינתיה.

אנפין חדתי

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים י"א כ"ו). הנה ענין הבחירה הנזכר בפסוק נמשך מנפילת רפ"ח ניצוצין בעולם, ועבודת האדם ללקט הנפוצים ממקומות נפילתם ולעטף נפשו בהם כמ"ש (תהילים ק"ז ה') "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף" אלו הניצוצות הק' שבאכילה ושתיה ששבים אל הקדושה. וזהו ראה אנכי גימ' רפ"ח, שהרפ"ח ניצוצין הם אורות העיניים שנפלו סוד "ראה אנכי", ועי" הבחירה בברכה מקבצים הרפ"ח ניצו' להעלותן, לכן גם היום ברכה גימ' רפ"ח עה"כ. גם ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה גימ' בדיוק נפשם בהם תתעטף.

והנה מה שהוא בחירה למטה נמשך ממקום הידיעה למעלה סוד עתיקא קדישא, ואי' באדרא קדישא ששם יש רק בחי' עין אחת דלית שמאלא בהאי עתיקא וכולו ימין, רק במקום השתלשלות הבחירה למטה נעשה ב' עיניים ימין ושמאל, לכן פעם כתיב "הנה עין ה' אל יראיו" עין אחת, ופעם כתיב "עיני ה' אלקיך", ב' עיניים, לכן בפסוק שמתחיל להזהיר על הבחירה, מתחיל לשון יחיד "ראה" אע"פ שמדבר לכל ישראל כמ"ש בהמשך הכתוב "לפניכם היום" לשון רבים, ויש בזה רמז ראה אנכי נתן גימ' הנה עין הוי"ה אל יראיו למיחלים לחסדו עה"א התיבות והכולל.

רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר (דברים י"ב ט"ו). כל הלשונות שמצינו בפרשה כמו "תאווה נפשך לאכול בשר" וכדו' נשמע כמו בעל תאווה חלילה, אמנם האמת דלא קאי על התאוות הנפש הבהמית של האדם, כי אם הנפש האלונית כמ"ש "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף", שהנפש הרוחנית צמאה לברר ניצוצין קדישין ועל כן מתאווה לאכול ולשתות, וזהו תזבח ואכלת בשר כברכת עה"ת גימ' רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, ומספרו הוא ב' אלפים כ"ב, סוד כ"ב אות' התורה שקדמו אלפיים שנה לעולם, והם מתעטפים בנפש האדם בבירור ניצוצין באכילה בקדושה וטהרה עי"ז יכול להשיג השגות בתורה בכח הבירורין. גם תזבח ואכלת בשר גימ' ישקני מנשיקות, גילוי אות' התורה שבא מלאך ונושקו על פיו ומלמדו כל התורה כולה.